

Predikan av Jenny Arnerlöf – Vårt evighetshopp – 2021

Texten om de förtorkade benen från Hesekiels bok förde mina tankar till skräckfilmer. Visionen är som något från en skräckfilm, fast sedd baklänges eftersom skeletten i visionen faktiskt får senor, kroppar och nytt liv av Gud. Profeten Hesekiel var en präst. Han hade skickats från Israel till Babylon med alla som betraktades vara inflytelserika och från hans perspektiv hade Israel förstört sina chanser att överleva som ett folk. De hade ingen anledning att hoppas på folkets överlevnad. Hans existens, hela Israels existens, hade blivit en skräckfilm.

Jag undrar om det finns några skräckfilmälskare här idag? Emellanåt har jag undrat varför det finns så många skräckfilmer och serier på bioograferna och i streamingtjänsterna. Under 2020 hade skräckfilmer sitt bästa år räknat i försäljningssiffror i modern historia. Alltså, det året som präglades mer av en kollektiv dödsångest än något annat år i närtid såg ett ökat intresse för filmer som handlar om skräck och död. Vad handlar detta om? Några bra svar på den frågan fick jag när jag nyligen lyssnade till ett samtal mellan en framgångsrik skräckfilmdirektör, Scott Derrickson, och blivande pastorer från en teologisk högskola i Kalifornien. Derrickson, som är kristen, menar att skräckfilmer och historier ger människor ett sätt att ta itu med våra egna rädslor. Han sade att ”det vi tror vi vet, och det vi faktiskt vet om oss själva är inte alltid samma sak.” Skräck genren tvingar oss att möta frågor som vi annars helst undviker – frågor som vad vi är rädda för?

Dagens evangelietext säger att Jesus tycker att det är viktigt för oss att få ordning på våra rädslor. Han förstår att rädsla är en oundviklig del av människors liv, men säger att när vi fruktar det som verkligen är värt att frukta, tappar våra övriga rädslor sitt grepp om oss. Om vi ska få klarhet

i hur Jesu ord kan hjälpa oss, är det viktigt att vi förstår vad rädsla egentligen är. Vi har en erfarenhetsbaserad förståelse av hur rädsla känns, men det är inte säkert att vi kan definiera rädsla. Rädsla är en ångestpräglad förväntan på det som är destruktivt eller smärtsamt. Om jag får dra en ovetenskaplig slutsats utifrån pandemin och fjolårets ökade intresse för skräckfilm, är det inte så långsökt att påstå att många i vårt samhälle brottas med skräck inför döden. Många reportage under senare åren har lyfte dödens skönhet kring Allhelgona helg. Oavsett hur naturlig döden är, finns det något i oss som har fastnat för idén att döden inte var en del av den ursprungliga planen. Enligt Predikaren, har Gud lagt evigheten i människors hjärta. Kanske är det därför vi finner döden så stötande till skillnad från andra naturliga processer? Hur ska vi hantera skräck inför döden och vilka grunder har vi för ett hopp om evighet? Är våra evighetsförhoppningar bara önsketänkande? För att svara på dessa frågor ska vi vända oss till dagens evangelietext.

Varför valde Jesus just denna stund för att börja tala med lärjungarna om rädsor? De var på väg mot Jerusalem och enligt Lukas var de omringade av tusentals människor som höll på att trampa ner varandra. Den omständigheten tillsammans med att Fariséernas och de skriftlärdas aggressiva inställning mot Jesus var som ett förebud av vad som väntade dem i Jerusalem. Den mysiga tiden där de hade Jesus för sig själva var förbi. Det hade varit konstigt om de inte var lite rädda. Andra som hade gjort anspråk på att vara messias hade mött våldsam död i Jerusalem.

Jesus såg uppenbarligen deras oro. Han varken förringade dem för deras rädsla eller förnekade att det ibland finns legitima skäl för rädsla i livet. Han talade till dem som vänner och man kan säga att han förespråkade en enkel hierarki för rädsor.

Att Jesus kallade dem sina vänner är stort – detta är den enda gången i de synoptiska evangelier där han gör det. Vänskap är ett motgift mot rädsla. (När jag frågade mina söner om de tyckte om skräckfilmer svarade en att han aldrig gjorde det ensam.) Vänskap med Jesus och hans vänner (kyrkans gemenskap) är ett särskilt motgift mot rädsla. En församling är en plats att tala uppriktig om våra rädslor (även om vi sällan gör det). Här kan vi be om och erbjuda förbön viss om att den som vi ber till hör och bryr sig om oss.

Jesus förstår våra rädslor, men han delar dem inte. Det är en av anledningarna till att det är så viktig för oss att odla en medvetenhet om hans närvaro. Inför sin egen död i Getsemane ser vi att Jesus kämpade med sina egna rädslor. Vi vet inte exakt hur hans inre dialog och kamp såg ut. Men vi vet att det han mötte var mer än sin egen död. Han stod inför en kamp emot allt som ondskans makt kunde slänga mot honom. Och hans strategi höll. Varifrån fick han sin strategi för att hantera rädsla?

I Ordspråksbokens första kapitel står det att ”Gudsfruktan är kunskapens begynnelse.” på ytterligare två platser där står det, ”Att frukta Herren är början till vishet” och ”Gudsfruktan fostrar till vishet”. Därav den enkla hierarkin för rädslor. Frukta Gud och låta övriga rädslor inordna sig där under.

I texten är det oklart om Jesus menar att det är Gud som har makt att kasta människor i helvetet. Tanken att Gud skulle kasta någon i helvetet gör många av oss obekväma. Gud är ju god. Ja, Gud är alltigenom god, men frågor kvarstår: klarar vi av intensiteten av Guds godhet? Kan Gud tvinga sin godhet på en som väljer att bejaka det onda som god? Dessa frågor kan inte besvaras idag. Men det är viktigt att påpeka att vi har

gjort Gud för tam i vår tid; vi har förväxlat ett lejon med en huskatt när vi talar om Gud.

Jag tror att denna förväxling sker som ett resultat av vår längtan att samtidigt känna trygghet och bekvämlighet. Det Jesus gör i dagens text är att skilja på just bekvämlighet och trygghet. Han säger att vi inte ska vara rädda om vi hamnar i obekväma situationer där vårt liv står på spel eftersom vi har ett värde i Guds ögon som vi inte fullt ut begriper. Här använder han samma logik som han använder i bergspredikan: från mindre till större. Om Gud bevarar i sitt minne även sparvar, de billigaste varelserna som säljs och offras i templet, kan vi verkligen känna oss trygga under Guds omsorg. Den som fruktar Gud är från Guds perspektiv trygg; även när döden inträffar. Bekvämlighet är dock något helt annat.

Vad gäller vår bekvämlighet, bryr Gud sig mer om vår karaktär än vår bekvämlighet. När kristna människor inte har förstått det, har många samarbetat med ondskan på sätt som har lett till fruktansvärda händelser. Här tänker jag naturligtvis på hur många kristna inte vågade stå emot det tredje riket när de insåg vad rikets projekt gick ut på. De fruktade andra människor mer än Gud. Resultatet av sådana projekt är helvete på jorden. Det var ju ett extremt fall. Det finns även vardags exempel på detta där folk blir mobbad eller felbehandlad på arbetsplatsen, på skolan, i föreningar, i hemmet, även i församlingar, och ingen vågar höja sin röst. Det är att samarbeta med destruktiva krafter.

Gudsfruktan är vad som ger oss kraften att säga ”så där ska det inte vara i Guds himmelrike, så vi kan inte ha det så här i nuet heller”. När vi gör det, blir det ett vittnesbörd om vårt evighetshopp. Att frukta Gud är att bejaka evigheten som Gud har lagt i människors hjärta.

Dagens Gamla testamentligt text och episteltexten är två väldigt olika visioner som gör liknande poänger: att Gud kan ge nytt liv och förnyelse till det som är dött och döende. Vi lever alltså emellan uppfyllelsen av dessa två visioner.

I Hesekiels vision talade Gud ett ord om liv till en man som såg döden som den enda möjliga framtiden. Israels fortsatta existens och den uppståndne Jesus (som en symbol för hela det judiska folket) är tecknet på att Gud har agerat på sitt ord till Hesekiel. Hesekiels vision var sant.

Uppfyllelsen av visionen från Johannes uppenbarelse väntar vi ännu på. Vi har goda anledningar att hoppas på och förvänta att Johannes vision kommer en dag att gå i uppfyllelse.

Det finns mycket jag skulle vilja säga om betydelsen av Johannes vision men det hinner vi inte med idag. Det får räcka med att säga två saker: 1. Visionen handlar om upphävande av förbannelsen som föll över skapelsen en gång i tidens begynnelse. Förbannelsen upphävs och skadan den har gjort kommer att bli helad. Och 2. Människorna i visionen är både kungar och tjänare – det som Kristus var och är. Därför kallas han ibland för den andra Adam. För att Jesus gjorde det den första Adam inte kunde, behöver vi inte längre frukta döden. Kristus har besegrat döden, och en dag kommer hans seger, Guds seger, att verkställas i hela skapelsen. Som den engelska prästen och poeten John Donne skrev på 1600-talet i sin dikt ”Stoltsera inte, Död,”:

”Kort blir vår sömn innan dödens makt upphör:
Vi väcks till liv på nytt, och Död, du dör”.

/Amen